

Evaluatie zomerprogramma van Young in Prison bij RJJJ de Hartelborgt

V.S.L. van Miert, MSc.
N. van der Niet
Dr. G.H.P. van der Helm

Veronique van Miert (MSc) is onderzoeker binnen het lectoraat Residentiële Jeugdzorg.

Nina van der Niet (BSc) is ondersteunend medewerker binnen het lectoraat Residentiële Jeugdzorg van Hogeschool Leiden

Dr. Peer van der Helm is lector van het lectoraat Residentiële Jeugdzorg van de Hogeschool Leiden.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Onderzoeksmethode	7
1. Procedure	7
2. Beschrijving van de steekproef.....	7
3. Beschrijving van de vragenlijsten: Inpatient Daily Activities Inventory (IDAI).....	7
4. Analyseplan	7
Resultaten	9
Schaalscores en rapportcijfers	9
Extra vragen	10
Schaalscores en rapportcijfers per workshopdocent.....	12
Groepsleiders	17
<i>Workshopdocenten</i>	18
Conclusie.....	19
Referenties	20
Bijlage 1: Tabellen	21

Samenvatting

In de zomer van 2016 heeft Young in Prison (YIP) een zomerprogramma verzorgd binnen RJJl de Hartelborgt. Hogeschool Leiden heeft in opdracht van YIP een onderzoek gedaan naar de ervaringen van het zomerprogramma. In totaal waren er bij het zomerprogramma circa 85 jongeren aanwezig in RJJl de Hartelborgt. Van deze jongeren hebben 50 tot 55 jongeren deelgenomen aan het gehele zomerprogramma. In totaal hebben 29 jongeren, 5 workshopdocenten en 14 groepsleiders deelgenomen aan het onderzoek. In deze rapportage zijn de resultaten van het evaluatie onderzoek beschreven.

Uit de resultaten blijkt dat de jongeren van RJJl de Hartelborgt het zomerprogramma als zeer positief ervaren hebben. In vergelijking met de referentiegroep zijn de jongeren positiever over het programma van YIP. De referentiegroep bestaat echter wel uit cliënten die algemene dagbesteding volgen. Uit de rapportcijfers blijkt ook de hoge mate van tevredenheid van de jongeren met het zomerprogramma. De resultaten tonen daarnaast aan dat de jongeren in hoge mate hebben ervaren dat zij gewerkt hebben aan de leerdoelen die in het traject centraal stonden.

De workshopdocenten en de groepsleiders zijn ook positief over het zomerprogramma, waarbij de workshopdocenten het meest positief zijn.

Naar aanleiding van de resultaten kan geconcludeerd worden dat het zomerprogramma voor de jongeren die hebben deelgenomen geslaagd is. Zij zijn zeer positief. Ook de workshopdocenten en groepsleiding hebben het zomerprogramma als positief ervaren. Een aandachtspunt voor de toekomst is het blijven inzetten op eigen keuzes van jongeren om zo de ervaren groei te blijven stimuleren. Eigen keuzes maken bevordert persoonlijkheidsontwikkeling, iets wat vaker in het disharmonische profiel van deze jongeren ontbreekt maar ook onmiddellijk van invloed is op hun gedrag. Hierbij is het belangrijk dat de zelfgekozen leerdoelen voor de jongeren goed inzichtelijk gemaakt worden en worden gecommuniceerd naar de jongeren. Daarnaast is het belangrijk om de toekomst extra aandacht te besteden aan de samenwerking tussen de workshopdocenten, school en de groepsleiding. Hierbij kan het helpen om met elkaar concreet doelen en verwachtingen af te stemmen. Daarbij is de interne communicatie over de planning en inhoud van het zomerprogramma belangrijk, dit kan ook bijdragen aan een positieve samenwerking. Als laatste zou er bij het volgende zomerprogramma extra kunnen worden ingezet op de deelname van jongeren, het onderzoek toont aan dat de jongeren die meedoen heel tevreden zijn. In dat kader zou het mooi zijn als er meer jongeren uit de instellingen willen deelnemen. Mogelijk kunnen jongeren of groepsleiding die het programma gevolgd hebben hierin een rol spelen, door andere jongeren te motiveren.

Inleiding

In opdracht van Young in Prison heeft het lectoraat Residentiële Jeugdzorg van Hogeschool Leiden een onderzoek uitgevoerd naar de ervaringen van het zomerprogramma dat is uitgevoerd binnen RJJI de Hartelborgt in de zomer van 2016. Het doel van het onderzoek is inzicht krijgen in de ervaringen van jongeren, workshopdocenten en groepsleiding met het zomerprogramma dat is uitgevoerd door Young In Prison. In deze rapportage worden de resultaten van het evaluatie onderzoek beschreven.

In residentiële instellingen verblijven jongeren veelal gezamenlijk op leefgroepen, waarbij zij worden begeleid door pedagogisch medewerkers (groepsleiders). De meeste jongeren die gesloten geplaatst worden in een instelling kampen met gedragsproblemen, veelal in combinatie met complexe onderliggende problemen op bijvoorbeeld psychiatrisch, sociaal-emotioneel, cognitief en systeem gerelateerd gebied (Vreugdenhil, Doreleijers, Vermeieren, Wouters, & Van den Brink, 2004). Veel jeugddelinquenten hebben een beperkte spanningsboog en er is een hoge prevalentie van licht verstandelijke beperkingen (LVB; IQ tussen de 60 en de 80) onder de populatie jeugddelinquenten. Daarnaast hebben veel jongeren moeilijkheden met het hanteren van sociale probleemsituaties (Kaal, 2011; Kaal, Brand, & Van Nieuwenhuizen, 2011) of ervaren zij moeilijkheden met het lezen en begrijpen van complexe vragen.

Er komen steeds meer aanwijzingen dat het leefklimaat in de Justitiële Jeugdinrichting belangrijk is voor de ontwikkeling van de jongeren en diens gedrag, maar ook voor recidivevermindering. Overduidelijk is bijvoorbeeld door Spelman (2000) in 200 jaar Amerikaanse gevangenisgeschiedenis aangetoond dat alleen op kamer zitten (met een bijbel) niet leidt tot inkeer of gedragsverandering. Het leefklimaat kan worden gedefinieerd door de factoren (Van der Helm, 2011) responsiviteit van medewerkers (contact), groei, sfeer (veiligheid, structuur en onderlinge verhoudingen) en repressie (negatief). Binnen het leefklimaat is Groei een belangrijke factor omdat dit de intrinsieke motivatie van jongeren voor hun behandeling bevordert.

Groei gaat in het leefklimaat over ontwikkeling en zingeving. Dat is in binnen de muren van een JJI met alle beperkingen die er zijn niet gemakkelijk te realiseren (Van der Helm, 2011). Hopeloosheid, gebrek aan perspectief en gebrek aan ontwikkeling dragen niet alleen bij aan negatief gedrag in de instelling maar ook daarbuiten. Onderzoek laat zien dat bevredigende en betekenisvolle dagelijkse activiteiten kunnen bijdragen aan een betere kwaliteit van leven (KvL) voor diegenen die ernstige en langdurige ziektes hebben (Eklund, 2009). Eklund en Backstrom (2005) vonden ook dat dagelijkse activiteiten bijdroegen aan de zelf-beoordeelde KvL en dat geestelijke gezondheidsinstellingen de KvL kunnen beïnvloeden door dagelijkse activiteiten aan te bieden. Dit komt overeen met de bevindingen van Farnworth, Nikitin en Fossey (2004) die het belang van persoonlijke bronnen (zoals individuele werkhistorie, vaardigheden en interesses) benadrukken om mogelijkheden te creëren. Nederlandse onderzoekers noemen de relatie tussen betekenisvolle activiteiten, rehabilitatie en herstel (Droes & Witsenburg, 2012). Rehabilitatie, zo stellen zij, gaat over 'het verbeteren van functioneren in zelf gewenste rollen' (p.71). Rehabilitatie heeft (vooral) betrekking op terreinen als wonen, werk, dagelijkse activiteiten, vrije tijd en sociaal leven. Door te werken aan rehabilitatie, sluit je aan bij de doelen van een cliënt en daardoor is het herstelondersteunend. Er bestaat enig bewijs dat betekenisvolle dagelijkse activiteiten zoals werk (inclusief goed contact met collega's en werkgever), andere vormen van georganiseerde dagbesteding en het hebben van haalbare doelen protectieve factoren zijn tegen recidive bij volwassenen (Nagtegaal & Schonberger, 2013). Volgens deze onderzoekers hebben jeugdigen op latere leeftijd baat bij steun en een goede relatie met ten minste een pro-actieve volwassene. Andrews en Bonta (2010) beschrijven hoge prestaties en tevredenheid op school, werk en ontspanning als relevante krachten. School, werk en ontspanning zijn onderdeel van hun '*moderate four*', die samen met de '*big four*' de '*central eight of major risk/need factors*' vormen.

Om deze redenen is het belangrijk om te focussen op groei, hoe beperkt soms ook. Vaak denken we bij groei alleen aan school. Dat is ons inziens te beperkt. We onderscheiden naar Biesta, 2015 drie soorten groei: kwalificerend (bijvoorbeeld gericht op beroepsuitoefening), socialiserend (sociaal-emotionele groei) en persoonlijkheidsontwikkeling (eigen identiteit). Bij jongeren en jong-volwassenen in een JJI zien we vaak een disharmonisch profiel, waarbij met name de sociaal-emotionele en persoonlijkheidsontwikkeling achterloopt bij de cognitieve ontwikkeling (Smeijsters, Willemars, Kil, Kunstjes, Welten, & Dijkema, 2012).

De behandeling op de leefgroep richt zich sterk op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de jongeren. Voor de beleving van groei op dat terrein is het belangrijk dat jongeren begrijpen dat de leefgroep ook behandeling is en jongeren voorbereid op het functioneren in de maatschappij later. Dit besef bijbrengen kan eenvoudig door het stellen van haalbare doelen en het vieren van resultaat met de jongere. Op deze wijze krijgt hij inzicht in zijn sociaal-emotionele ontwikkeling. Jongeren geven in interviews vaak aan dat ze bijvoorbeeld bij zijn dat ze beter met hun agressie om hebben leren gaan. De persoonlijkheidsontwikkeling verloopt onder meer door het maken van eigen keuzes. Dat is binnen de muren niet altijd eenvoudig maar zou toch meer gestimuleerd kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van creativiteit (Smeijsters et al., 2012).

Bij het ontwikkelen van creativiteit gaat het niet zozeer om de groepsleider die de jongere verteld hoe zich moet gedragen (sociaal-emotionele ontwikkeling) of de meester in de klas die de jongere iets 'leert' (kwalificerende ontwikkeling, Biesta, 2015 h.4). Dat bevordert voornamelijk de extrinsieke motivatie. Daarbij zijn er al keuzes voor de jongeren gemaakt.

Creativiteitsontwikkeling gebeurt vanuit de jongere zelf, hij moet (weer) leren eigen keuzes te maken, waar hij trots op kan zijn en wat zijn gevoel van uniek zijn stimuleert en hoop kan geven. Zoals een jongere dat zelf verwoordde: 'niet alleen maar klotigheid en criminaliteit in mijn leven'. Daarbij is het minder van belang op welke wijze in welke activiteit de jongere creativiteit uit, maar het keuze-element staat voorop waarbij de activiteit dient aan te sluiten bij de beleavingswereld van de jongere en een zinvol karakter dient te hebben. Dat zinvolle karakter wordt door de jongere zelf gedefinieerd en heeft daarom een emancipatoir karakter (Biesta, 2015, h5). Het versterken van eigen keuzes draagt bij aan de vrijheid van de jongere en daarmee voor minder afwijzing van de samenleving door hem. Daarbij hoort echter wel acceptatie van de jongere door de samenleving. Dat kan uitstekend geschieden in de context van een creatief proces dat zijn persoonlijkheidsontwikkeling stimuleert omdat creativiteit het uniek-zijn van de jongere stimuleert. Dat is een belangrijke opdracht voor de JJI: wanneer we alleen de daden van de jongere veroordelen, maar niet de jongere zelf, laten we blijken dat de jongere 'er mag zijn'. Keuzes mag maken door middel van creatieve arbeid kan daarbij helpen en weer hoop geven.

Zomerprogramma YIP

In de periode van 2 augustus tot en met 18 augustus heeft het zomerprogramma met de titel 'Ik worstel en kom boven!' plaatsgevonden binnen RJJI de Hartelborgt. In samenwerking met het VTV-team, Kompascollege en YIP is het programma ontworpen. In week 1 hebben de leefgroepen samen met workshopdocenten storytelling de fototentoonstelling 'luctor et emergo' bezocht. Daarna hebben de jongeren individueel keuzes gemaakt voor een traject (workshop). In de weken erna hebben de jongeren de workshops gevolgd en toegewerkt naar een eindpresentatie. Op de slotdag geeft de groep een presentatie voor medewerkers en ouders.

Tijdens het traject stonden verschillende leerdoelen centraal. De leerdoelen waren opgesteld door YIP en het Kompascollege en sloten aan bij de VSO leerlijn en PS basislijn.

1. De leerling ontwikkelt een open en flexibele houding ten opzichte van de wereld om hem heen
2. De leerling leert samen te werken aan een taak of activiteit
3. De leerling leert keuzes maken
4. De leerling leert op adequate wijze om te gaan met eigen positieve gevoelens en wensen
5. De leerling leert zichzelf presenteren

Onderzoeksmethode

1. Procedure

Van 2 augustus tot en met 18 augustus heeft binnen RJJl de Hartelborgt het zomerprogramma plaats gevonden. In de verschillende weken hebben de jongeren workshops gevolgd. Deelname aan het zomerprogramma is vrijwillig. Na afloop van het zomerprogramma zijn de jongeren gevraagd om deel te nemen aan de evaluatie. Zij hebben een vragenlijst gekregen. Deelname aan het onderzoek is vrijwillig en anoniem. Daarnaast is aan de workshopdocenten en betrokken groepsleiders gevraagd om deel te nemen aan het evaluatieonderzoek. Ook zij hebben een vragenlijst gekregen. Voor hen was deelname ook vrijwillig en anoniem. De gegevens van de vragenlijsten zijn verwerkt door de onderzoekers van Hogeschool Leiden.

2. Beschrijving van de steekproef

In totaal waren er bij het zomerprogramma circa 85 jongeren aanwezig in RJJl de Hartelborgt. Van deze jongeren hebben 50 tot 55 jongeren deelgenomen aan het gehele zomerprogramma. Daarvan hebben 29 jongeren deelgenomen aan het onderzoek. Daarnaast hebben 5 YiP-workshopdocenten en 14 groepsleiders deelgenomen aan het onderzoek.

3. Beschrijving van de vragenlijsten: Inpatient Daily Activities Inventory (IDAI)

Voor het onderzoek is een aangepast versie van de IDAI vragenlijst gebruikt. de IDAI richt zich op beoordeling van belangrijke kernmerken van dagbesteding: leren en zingeving (de mate waarin het betekenis geeft en nadruk legt op persoonlijke ontwikkeling), ondersteuning en contact, herstel en structuur. De IDAI vragenlijst is opgesteld door de onderzoekers op basis van hun kennis en ervaring in het werkveld. Daarna is de vragenlijst voorgelegd aan professionals in het klinische werkveld en het onderwijs (activiteitenbegeleiders, managers (waarvan een verantwoordelijk voor een dagbestedingsafdeling) en directie zorg). De medewerkers in deze consultatieronde hadden tenminste tien jaar werkervaring in de klinische zorg. Op basis van de consultatieronde is de vragenlijst aangepast en uitgebreid. Vervolgens is het valideringsonderzoek gestart. Vijfentwintig items, verdeeld over vijf schalen, werden opgenomen in de definitieve vragenlijst.

Om de vragenlijst passend te maken voor de evaluatie van het zomerprogramma is de terminologie van de items aangepast. Daarnaast zijn er een aantal extra items toegevoegd. Ook is er een thermometer toegevoegd, waarop de respondenten rapportcijfers hebben gegeven en open vragen beantwoord hebben. Aan de groepsleiders en de workshopdocenten is dezelfde vragenlijst voorgelegd met aangepaste terminologie. Een voorbeelditem van de schaal 'leren en zingeving' is: "met het zomerprogramma leer ik dingen waar ik buiten ook wat aan heb", een voorbeelditem van de schaal ondersteuning en contact is: "de workshopdocenten van het zomerprogramma ondersteunen mij voldoende". Van de schaal 'herstel' is een voorbeelditem: "ik kan de hoeveelheid activiteiten op een dag goed aan". En een voorbeelditem van de schaal 'structuur' is: "door het zomerprogramma verveel ik me niet".

4. Analyseplan

Kwantitatief onderzoek

Voor het verwerken van de resultaten en het uitvoeren van analyses is gebruik gemaakt van het programma SPSS. De schaalscore van een respondent ontstaat door de respons van alle items die binnen de schaal vallen bij elkaar op te tellen en de som vervolgens te delen door het aantal items waar de schaal uit bestaat. Een schaalscore van de IDAI heeft om deze reden, net als de items, een minimale score van 1 en een maximale score van 5. Een schaalscore van een respondent kan alleen worden berekend als de betreffende respondent alle items uit een schaal heeft beantwoord. Hierdoor kan het

voorkomen dat het aantal respondenten waar een gemiddelde schaalscore op is gebaseerd afwijkt van het totale respondenten binnen de betreffende steekproef. De gemiddelde schaalscores van de jongeren worden vergeleken met de gemiddelde scores van de groepsleiders en workshopdocenten. Ook zijn de gemiddelde scores afgezet tegen de referentiegroep van de IDAI. Deze bestaat uit resultaten van cliënten die algemene dagbesteding volgen in verschillende instellingen voor volwassenen ($n = 174$). Daarnaast wordt er onderscheid gemaakt tussen de beoordeling van de jongeren voor de verschillende workshopdocenten. Ook zijn de open vragen geanalyseerd en de resultaten van de jongeren, groepsleiders en workshopdocenten zijn samengevat in de resultaten.

Om de uitkomsten te kunnen vergelijken wordt gebruik gemaakt van Cohen's d (Cohen, 1992). De Cohen's d is een maat (indexcijfer) voor effectgrootte, die kan worden berekend om resultaten van verschillende metingen of resultaten van verschillende steekproeven met elkaar te vergelijken. De Cohen's d kan zowel een positieve als negatieve waarde hebben. De resultaten zijn in de tekst weergegeven in grafieken. In bijlage 1 zijn de tabellen opgenomen met daarin de uitkomsten van de Cohen's d .

Cohen's d	Effect
<1.30 of > 1.30	Zeer groot of sterk effect ***
(-).80 tot (-)1.29	Groot of sterk effect ***
(-).50 tot (-).79	Middelgroot effect **
(-).20 tot (-).49	Klein tot middelgroot effect *
-.19 tot .19	Geen of verwaarloosbaar effect

Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de evaluatie van het zomerprogramma beschreven. Als eerste zullen de schaalscores van de vragenlijst worden beschreven van zowel de jongeren, groepsleiders als de workshopdocenten. Daarna worden de rapportcijfers beschreven. Vervolgens worden de resultaten van de jongeren per workshopdocent beschreven. Van de groep van Lamyn hebben te weinig jongeren deelgenomen om een berekening te maken voor de afzonderlijke groepen ($n < 3$). Waarbij ook een uitwerking van de open vragen (thermometer) is toegevoegd. Als laatste wordt de uitwerking van de open vragen (thermometer) van de groepsleiding en de workshopdocenten beschreven.

Schaalscores en rapportcijfers

In grafiek 1 zijn de schaalscores op de verschillende schalen van de vragenlijst weergegeven. Uit de resultaten blijkt dat de jongeren alle schalen bovengemiddeld beoordelen ($M = 4.0$ of hoger). Zij hebben ervaren veel geleerd te hebben, veel ondersteuning en contact, een bijdrage aan herstel en veel structuur. Dit wordt onderschreven door de rapportcijfers welke allemaal zeer hoog zijn (grafiek 2). De inzet van de workshopdocenten/groepsleiding wordt het hoogste beoordeeld ($M = 9.6$, $SD = .92$). Als er gekeken wordt naar de items in de vragenlijst over de ondersteuning van de workshopdocenten en de groepsleiding blijkt dat de jongeren wel verschil ervaren tussen de ondersteuning van de workshopdocenten en de groepsleiding. Dit blijkt uit de itemscores op de volgende items: "Ik krijg voldoende ondersteuning van de workshopdocenten tijdens het zomerprogramma" ($M = 4.17$, $SD = 1.13$) en "Ik krijg voldoende ondersteuning van de groepsleiding tijdens het zomerprogramma" ($M = 3.90$, $SD = 1.23$). Ook hebben jongeren het idee dat de workshopdocenten goed samengewerkt hebben ($M = 4.52$, $SD = 1.06$) en dat er een goede samenwerking was tussen de groepsleiding en de workshopdocenten ($M = 4.34$, $SD = 1.20$). De rapportcijfers voor het hele zomerprogramma en de eigen inzet zijn iets lager, maar nog steeds hoog. Dit komt voort uit het feit dat sommige jongeren deze onderdelen met een onvoldoende hebben beoordeeld. Voor de workshops en de inzet van de workshopdocenten/groepsleiders heeft geen enkele jongeren een onvoldoende gegeven.

Als de resultaten vergeleken worden met de referentiegroep blijkt dat de jongeren het zomerprogramma van YIP op alle schalen positiever beoordelen. Zij ervaren vooral meer leren en zingeving ($d = .62$), herstel ($d = .54$) en een bijdrage aan de structuur tijdens hun verblijf ($d = .50$). Ook beoordelen zij de ondersteuning en contact iets hoger ($d = .34$). In vergelijking met een zomerprogramma uitgevoerd door een andere instelling blijkt dat de jongeren de mate van leren en zingeving ($d = 1.24$), herstel ($d = 1.16$) en structuur ($d = 1.30$) veel hoger beoordelen. Ook werd de mate van ondersteuning en contact door de jongeren bij het zomerprogramma van YIP iets iets hoger beoordeeld ($d = .46$).

Uit de resultaten van de workshopdocenten en groepsleiders blijkt dat zij ook alle schalen bovengemiddeld beoordelen (grafiek 1). Er zijn echter wel verschillen tussen de beoordeling van de groepsleiding en de workshopdocenten. De workshopdocenten zijn veel positiever over de mate waarin het zomerprogramma heeft bijgedragen aan de structuur ($d = 1.27$) en de jongeren hebben geleerd van het zomerprogramma ($d = .91$), daarnaast zijn zij ook meer tevreden over de ondersteuning en het contact dat aan de jongeren geboden is ($d = .65$). Bij de rapportcijfers zijn deze verschillen ook terug te zien. Alle elementen van de evaluatie worden wel zeer positief beoordeeld door zowel de workshopdocenten als de groepsleiders. De gemiddelde cijfers van de groepsleiders zijn echter wel iets lager dan die van de workshopdocenten. De workshopdocenten beoordelen de eigen inzet het hoogste ($M = 9.2$, $SD = 1.10$). De groepsleiders beoordelen de workshops het hoogste ($M = 8.4$, $SD = .84$). In de resultaten valt op dat er bij de rapportcijfers wel meer spreiding is in de gegeven cijfers door de verschillende workshopdocenten (SD van 1.10 tot 2.30), bij de groepsleiding is minder spreiding te zien (SD van .84 tot .99).

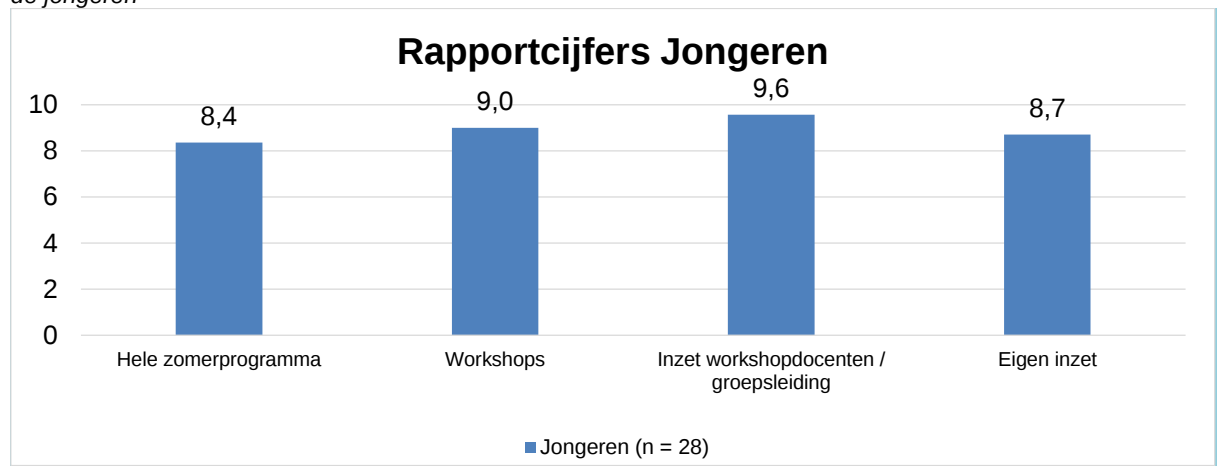
Extra vragen

In de vragenlijst zijn nog een aantal extra items opgenomen die passen binnen de gestelde leerdoelen van het zomerprogramma. Uit die resultaten blijkt dat de jongeren in hoge mate hebben ervaren dat zij gewerkt hebben aan doelen die zij zelf gekozen hebben ($M = 4.31$, $SD = 1.11$). Daarnaast ervaren jongeren in hoge mate dat zij zichzelf goed durfden te presenteren door de workshops ($M = 4.34$, $SD = 1.08$). Daarnaast geven jongeren aan goed geleerd te hebben samen te werken met andere jongeren door het zomerprogramma ($M = 4.52$, $SD = .79$). Ook geven zij aan trots te zijn op wat ze geleerd en gemaakt hebben tijdens het zomerprogramma ($M = 4.52$, $SD = .79$).

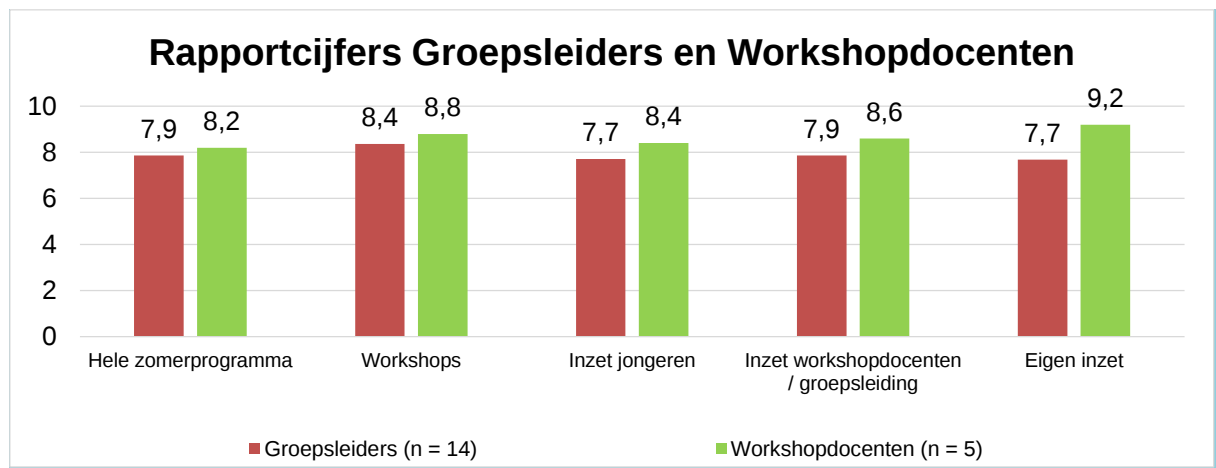
Grafiek 1. Schaalscores van de jongeren, groepsleiders en workshopdocenten op de verschillende schalen van de vragenlijst

Grafiek 2. Rapportcijfers op de verschillende elementen van de evaluatie van het zomerprogramma gegeven door de jongeren

Grafiek 3. Rapportcijfers op de verschillende elementen van de evaluatie van het zomerprogramma gegeven door de groepsleiders en workshopdocenten

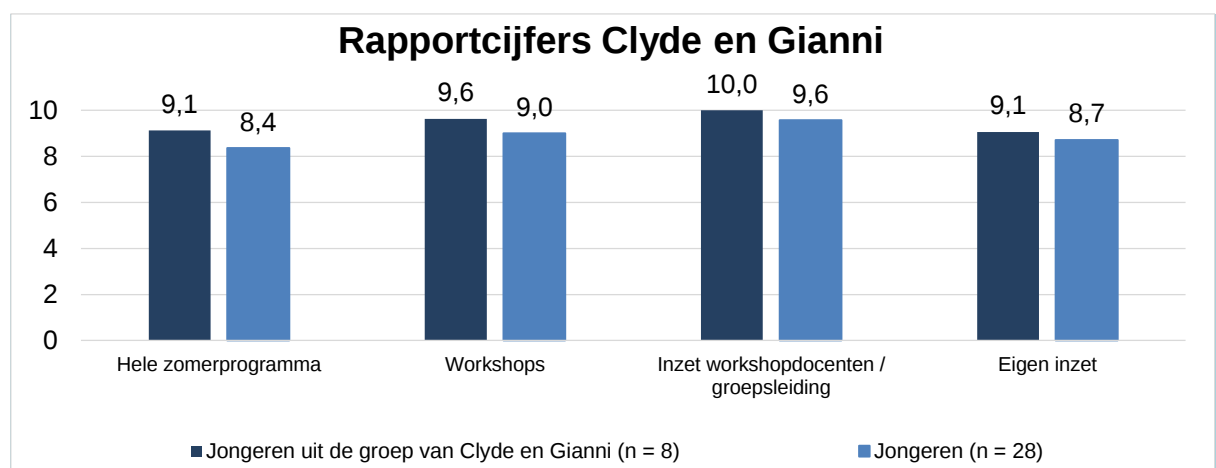
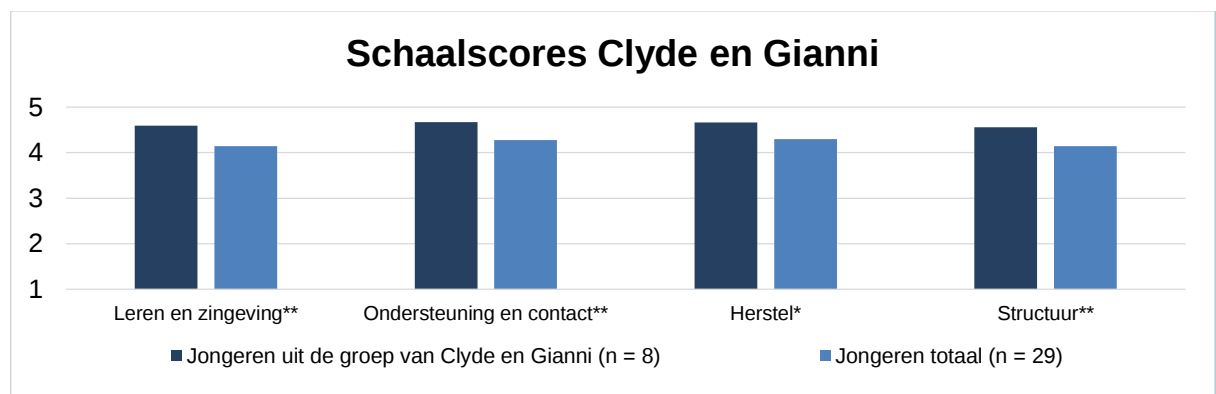

Schaalscores en rapportcijfers per workshopdocent

Aan het begin van de vragenlijst is de jongeren gevraagd om ook in te vullen wie hun workshopdocent was tijdens het zomerprogramma. Aan de hand van die gegevens is hieronder ook een analyse gemaakt van de gegevens per workshopdocent. Dit was alleen mogelijk als er meer dan 3 jongeren van een specifieke workshopdocent de vragenlijst hadden ingevuld. De resultaten zijn afgezet tegen de gemiddelde beoordeling van alle jongeren van het zomerprogramma om zo een vergelijking te maken.

Clyde & Gianni: Brass Band & Urban Dance

In totaal hebben 8 jongeren van de groep van Clyde en Gianni de vragenlijst ingevuld. Uit de resultaten blijkt dat de jongeren van de groep van Clyde en Gianni de jongeren meer leren en zingeving hebben ervaren dan het gemiddelde van alle jongeren ($M = 4.60$, $d = .71$). Daarnaast zijn zij positiever over de ondersteuning en het contact met de workshopdocenten ($M = 4.86$, $d = .52$) en de structuur die de workshop hen geboden heeft ($M = 4.56$, $d = .52$). Ook ervaren zij iets meer herstel ($M = 4.67$, $d = .49$) dan het gemiddelde van alle jongeren. De jongeren beoordelen daarnaast alle elementen met een zeer hoog rapportcijfer.

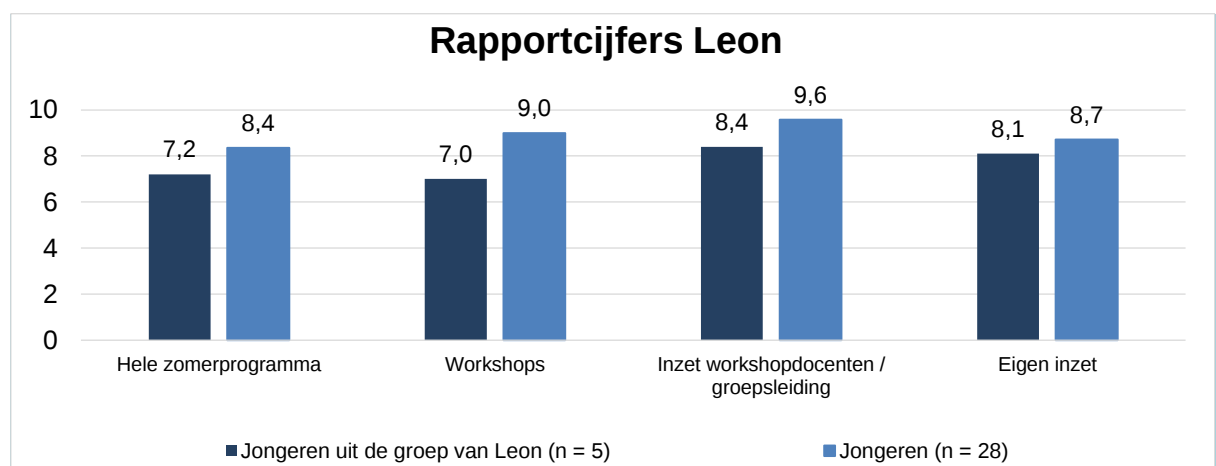
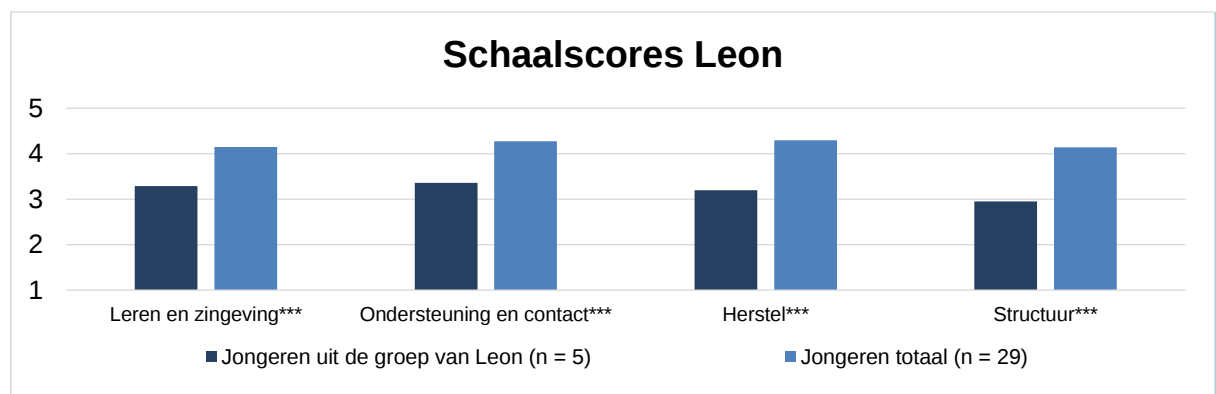
De jongeren uit de groep van Clyde en Gianni hebben ook een aantal open vragen beantwoord. Op de vraag welke drie dingen de jongeren hebben geleerd tijdens de workshops antwoorden zes van de acht jongeren dat zij geleerd hebben om samen te werken. Daarnaast geven vier jongeren aan dat zij meer hebben geleerd over ritme en brassband. Werken aan de concentratie en dans (breakdance/urban dance) worden drie keer genoemd. Andere zaken die worden genoemd zijn rappen, songwriting, bewust zijn, goed naar anderen luisteren, muziek maken en positiviteit.

Op de vraag welke onderdelen de jongeren het leukst vonden aan het zomerprogramma antwoorden zeven van de acht jongeren de brassbandworkshop/drummen. Dans (breakdance/urban dance) wordt vier keer genoemd, rap wordt drie keer aangegeven en graffiti twee keer. Verder worden nog DJ, pop/songwriting, video en beats genoemd.

Tot slot is de jongeren gevraagd welke dingen zij graag anders zouden willen zien in het zomerprogramma. Drie jongeren geven aan dat alles leuk was en dat zij niks anders zouden willen. Andere jongeren benoemen nog wel freerunning, iets met zwemmen en langere tijden.

Leon: Fotografie

Vijf jongeren uit de groep van Leon hebben deelgenomen aan het onderzoek. Uit de resultaten blijkt dat de jongeren iets minder leren en zingeving hebben ervaren ($M = 3.29$, $d = -1.07$), daarnaast hebben zij ook in mindere mate ervaren dat het zomerprogramma bijdraagt aan structuur ($M = 2.95$, $d = -1.11$) in vergelijking met het gemiddelde van alle jongeren. De ondersteuning en contact ($M = 3.36$, $d = -.85$) en de mate waarin jongeren herstel ervaren ($M = 3.36$, $d = -.94$) worden iets lager beoordeeld. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de gemiddelden wel allemaal rond de 3 zijn. De rapportcijfers die jongeren hebben gegeven zijn allemaal ruim voldoende tot goed. Hierbij geven de jongeren het hoogste cijfer voor de inzet van de workshopdocent ($M = 8.4$), hierover verschillen de jongeren echter wel van mening ($SD = 1.52$).

De jongeren uit de groep van Leon hebben ook een aantal open vragen beantwoord. Op de vraag wat de jongeren hebben geleerd tijdens de workshops antwoorden vier van de vijf jongeren dat zij hebben

geleerd om samen te werken. Twee jongeren benoemen dat zij meer geleerd hebben over fotografie. Andere dingen die worden genoemd zijn sociaal werken, durven, communiceren, poseren, inleving en concept denken.

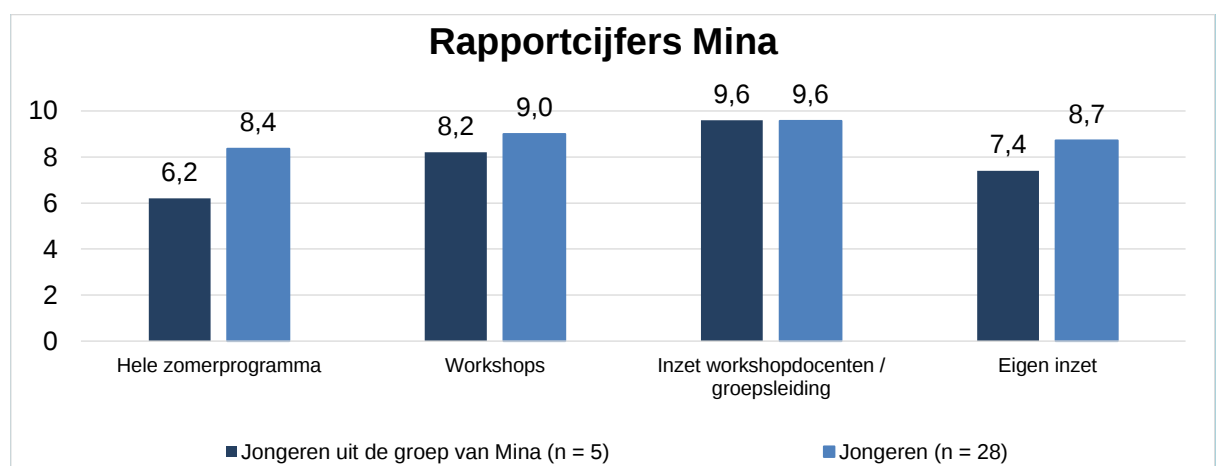
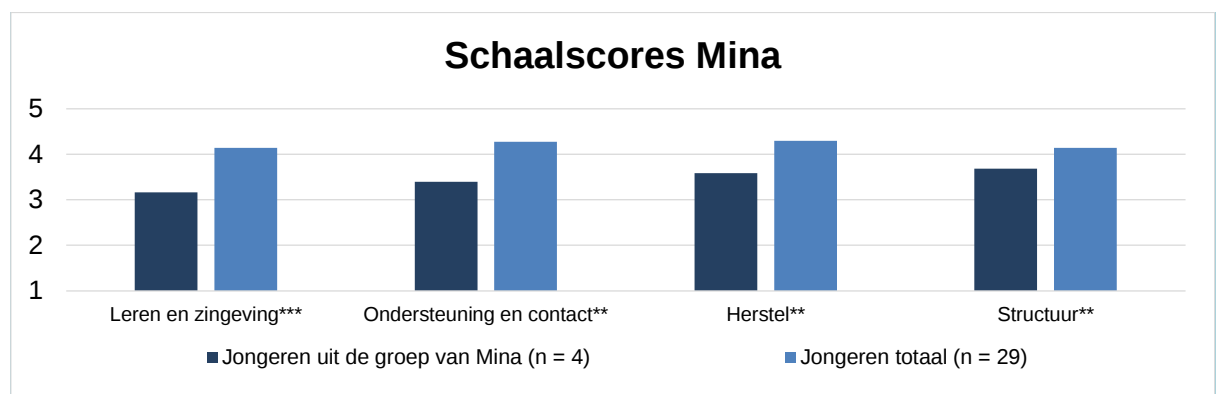
Op de vraag welke drie onderdelen de jongeren het leukst vonden aan het zomerprogramma lopen de antwoorden uiteen. Drie jongeren geven aan dat zij de workshop fotografie het leukst vonden. Verder worden er een aantal verschillende dingen genoemd: elke dag een activiteit, leuke workshopdocenten, poseren, lachen, DJ, Acrobatiek, film en boksen.

Tot slot is de jongeren gevraagd welke dingen zij graag anders zouden willen zien in het zomerprogramma. Twee jongeren hebben deze vraag beantwoord. Eén jongere geeft aan graag meer competities te willen zien en een andere jongere benoemd dat leren fotoshappen, voetbal en meer mogelijkheden goede toevoegingen zouden zijn aan het zomerprogramma.

Mina: Film

In totaal hebben 5 jongeren van de groep van Mina de vragenlijst ingevuld. Uit de resultaten blijkt dat de jongeren de schaal 'Leren en zingeving' lager beoordelen dan het gemiddelde van alle jongeren ($M = 3.16$, $d = -1.38$). Daarnaast zijn de schaalscores op de schalen 'Ondersteuning en contact' en 'herstel' lager. De mate waarin de het zomerprogramma heeft bijgedragen aan de structuur wordt door de jongeren uit de groep van Mina ook iets lager beoordeeld dan het gemiddelde van alle jongeren ($M = 3.69$, $d = -.54$). Alle schaalscores zijn echter wel hoger dan 3.

Uit de rapportcijfers blijkt dat de jongeren de inzet van de workshopdocent het hoogste beoordelen ($M = 9.6$). Alles andere elementen worden ook met een ruimvoldoende beoordeeld, alleen het gehele zomerprogramma wordt met een voldoende beoordeeld ($M = 1.79$), hierbij is echter wel een groot verschil van mening tussen de jongeren ($SD = 1.79$). Ook voor de eigen inzet zijn de meningen van de jongeren verdeeld ($SD = 2.97$).

De jongeren uit de groep van Mina hebben een aantal open vragen beantwoord. Bij de vraag wat de jongeren hebben geleerd tijdens de workshops benoemen vier van de vijf jongeren de workshop film en alles wat daar bij komt kijken zoals monteren, close up en acteren. Verder geven de jongeren aan dat zij meer geleerd hebben over capoeira, kickboksen, samenwerken en drummen.

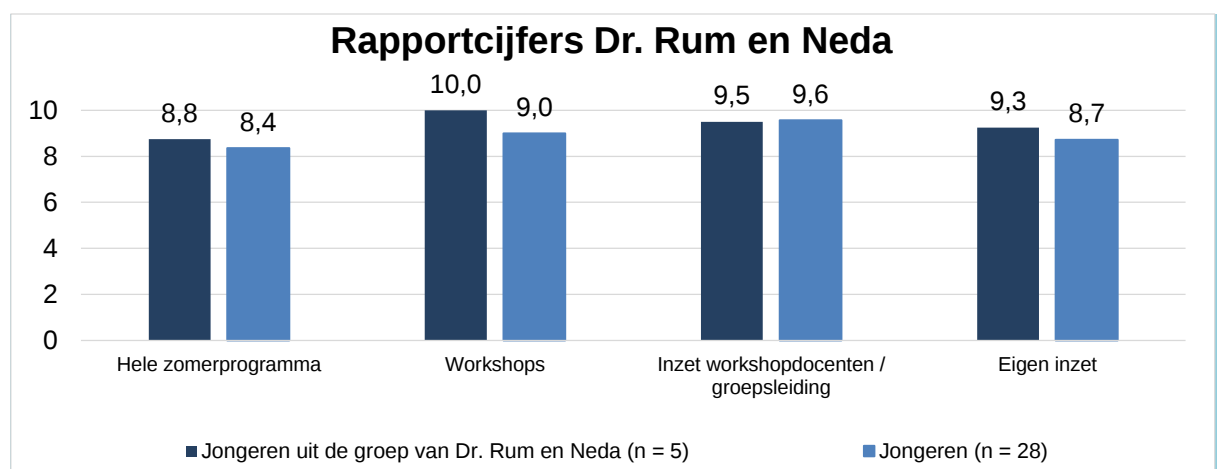
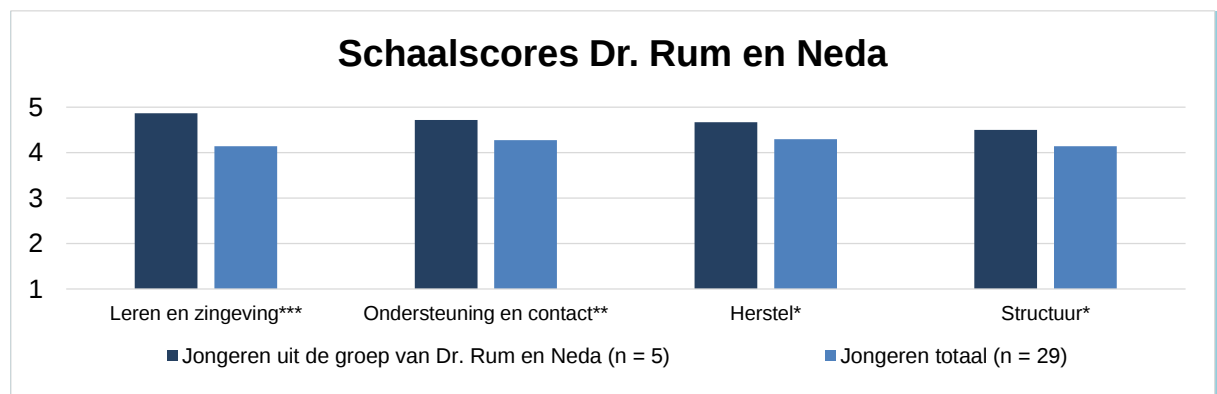
Vergelijkbare antwoorden zijn gegeven op de vraag welke drie onderdelen de jongeren het leukst vonden aan het zomerprogramma, drie jongeren benoemen wederom de workshop film. Twee jongeren geven ook de brassband aan. Verder worden genoemd Spoken Word, kickboksen, uitslapen, drummen en rap schrijven.

Op de vraag welke dingen de jongeren graag anders zouden willen zien in het zomerprogramma noemen de jongeren uitslapen, de communicatie en dat de groepsleiders op de groep moeten blijven.

Dr. Rum en Neda: Rap & Songwriting

Uit de groep van Dr. Rum en Neda hebben in totaal 5 jongeren deelgenomen aan het onderzoek. Uit de resultaten blijkt dat de schaalscore op 'Leren en zingeving' veel hoger is dan het gemiddelde van alle jongeren ($M = 4.87$, $d = 1.19$). Daarnaast hebben de jongeren ook iets meer ondersteuning en contact ($M = 4.72$, $d = .55$), herstel ($M = 4.67$, $d = .49$) en structuur ($M = 4.50$, $d = .42$) ervaren.

De rapportcijfers zijn allemaal zeer hoog. De workshop wordt door alle jongeren met en 10 beoordeeld. Over de eigen inzet van de jongeren lopen de meningen iets meer uiteen ($M = 9.3$, $SD = 1.50$).

De jongeren uit de groep van Dr. Rum en Neda hebben een aantal open vragen beantwoord. Bij de vraag wat de jongeren hebben geleerd tijdens de workshops benoemen drie van de vijf jongeren met name thema's rondom de workshop rap zoals rappen, flowen, en teksten schrijven. Twee jongeren

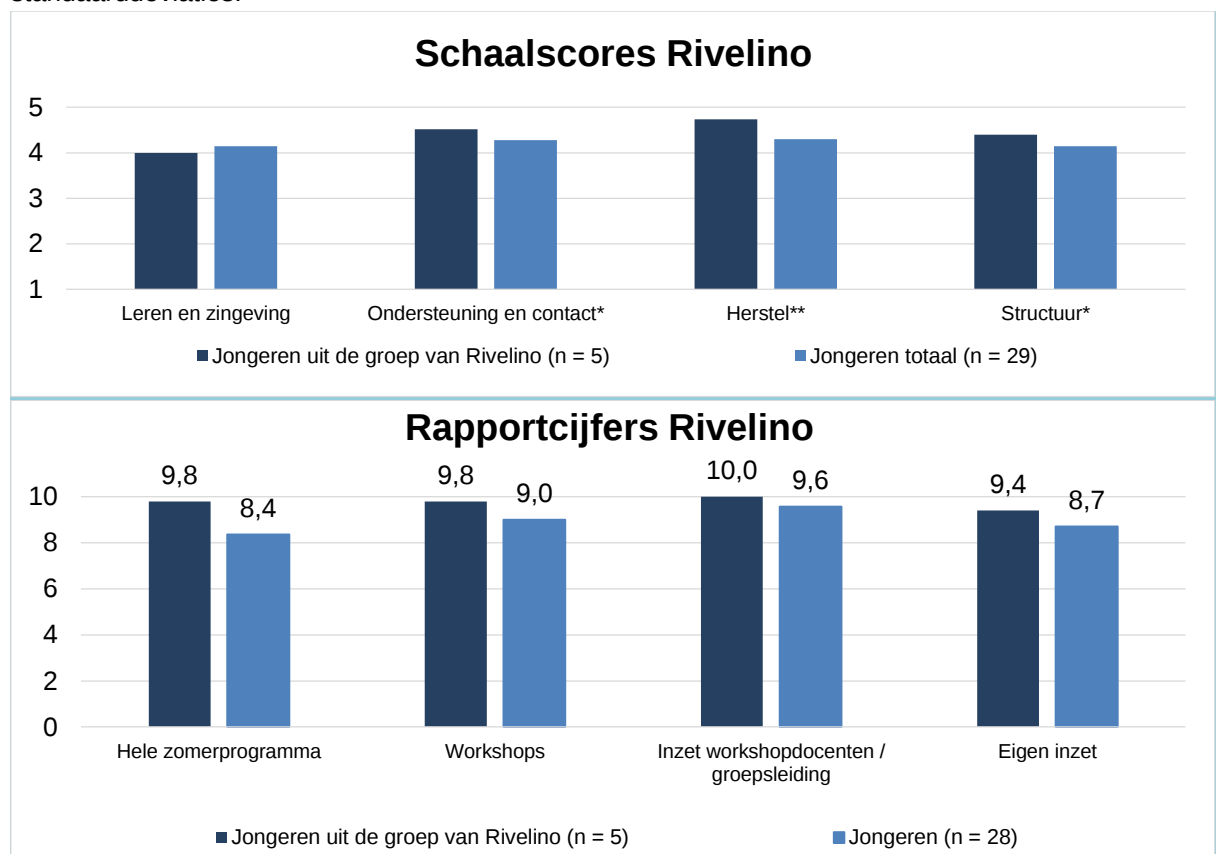
benoemen ook dat zij geleerd hebben om samen te werken. Dingen die verder worden genoemd zijn creativiteit, gevoelens uiten, acrobatische bewegingen en beter leren opnemen.

Ook op de vraag wat de jongeren het leukst vonden aan het zomerprogramma komt de workshop rap het meest naar voren, alle vijf de jongeren hebben de workshop benoemd. Daarnaast wordt zowel het onderdeel kickboksen als het onderdeel brassband twee keer genoemd. Tot slot geeft één jongere ook songwriting aan als één van de leukste onderdelen.

Op de vraag welke dingen de jongeren graag anders zouden willen zien in het zomerprogramma antwoorden twee jongeren dat er niks is wat zij anders zouden willen. Twee andere jongeren geven aan: waterpret, rookpauzes en de boksbal van de kermis.

Rivelino: Rap & songwriting

In totaal hebben 5 jongeren uit de groep van Rivelino de vragenlijst ingevuld. De jongeren hebben iets meer ervaren dat het zomerprogramma heeft bijgedragen aan herstel dan het gemiddelde van alle jongeren ($M = 4.73$, $d = .58$). Daarnaast zijn de schaalscores op 'Ondersteuning en contact' ($M = 4.52$, $d = .23$) en 'structuur' ($M = 4.40$, $d = .26$) iets hoger. De schaalscore op 'Leren en zingeving' is vrijwel gelijk aan het gemiddelde ($M = 4.00$, $d = -.19$). De rapportcijfers op de verschillende elementen zijn zeer hoog. Voor de inzet van de workshopdocent geven alle 5 de jongeren een 10. De andere rapportcijfers zijn allemaal boven de 9. Daarnaast zijn de jongeren het sterk met elkaar eens, gezien de lage standaarddeviaties.

De jongeren uit de groep van Rivelino hebben een aantal open vragen beantwoord. Op de vraag welke drie dingen de jongeren geleerd hebben tijdens de workshops antwoorden vier van de vijf jongeren met samenwerken. Andere dingen die genoemd worden zijn doorzetten, zelfvertrouwen, rappen en overleggen.

Op de vraag welke onderdelen de jongeren het leukst vonden antwoorden vier van de vijf jongeren voornamelijk dingen rondom de workshop rap: schrijven, de cd met groepsgenoten en de

samenwerking met Rivelino. Eén jongere geeft zelfs aan: alles wat met rap te maken had. Een andere jongere benoemd ook nog de onderdelen film en DJ.

Drie jongeren hebben de vraag over wat zij graag anders zouden willen zien in het zomerprogramma beantwoord. Eén jongere geeft aan dat hij niets anders zou willen zien, een andere jongere benoemd dat het programma langer mag duren en één jongere zou willen dat twee groepen samen mogen rappen.

Groepsleiders

De groepsleiders hebben een aantal open vragen over het Young in Prison zomerprogramma beantwoord. Op de vraag welke drie dingen de jongeren hebben geleerd tijdens de workshops wordt door zes van de zeventien groepsleiders geantwoord met samenwerken. Ook het uiten van gevoelens (op een creatieve manier) wordt meerdere keren genoemd, vijf groepsleiders geven dit aan. Ook worden er veel specifieke vaardigheden genoemd zoals beats maken, bassdrum, liedjes schrijven, iets voordragen, een salto maken en rappen. Verder worden er nog een aantal uiteenlopende dingen genoemd zoals routine, creativiteit opbouwen, positief nadenken, communicatievaardigheden, zelfvertrouwen/presenteren, een gevoel van plezier en veiligheid ervaren, kwetsbaar durven te zijn, rekening houden met een ander, keuzes maken, een nieuwe uitdaging aangaan en niet opgeven. Eén medewerker merkt specifiek voor de FOBA groep op: met onbekende werken.

Ook de antwoorden op de vraag welke drie onderdelen het meest bevallen zijn aan het bijwonen van de workshops lopen uiteen. Het vaakst wordt de positieve rol van de workshopdocenten benoemd. Zeven groepsleiders geven aan dat de positiviteit, omgang met de jeugdigen, kennis en vaardigheden en het geduld van de workshopdocenten het meest is bevallen aan de workshops. Vier groepsleiders benoemen ook de sfeer en plezier van de workshops en de leuke thema's en activiteiten en nog eens drie groepsleiders geven ook aan dat de afwisseling van het programma en de inhoud van de workshops zijn bevallen. Andere dingen die genoemd worden zijn het aanhouden van regels, het zien van mogelijkheden bij jongeren, een band opbouwen met de jongeren, zien hoe ze groeien, het verkrijgen van inzicht in hun zelfgemaakte werk, hoe de jongeren met elkaar omgaan en dat zij nieuwe dingen hebben geleerd. Eén groepsleider benoemd ook nog een aantal specifieke workshops: brassband, spoken words en flags.

Op de vraag welke dingen er verbeterd kunnen worden aan het YIP/Kompas zomerprogramma benoemen vijf groepsleiders de planning en communicatie. Zo geven twee groepsleiders aan dat de afstemming met de groepsleiding/leefgroepen beter kan en noemt een andere groepsleider dat het beter zou zijn als het programma eerder zou worden vastgesteld en niet op de dag zelf. Nog eens vijf groepsleiders benoemen ook dat er in het vervolg beter rekening gehouden moet worden met de combinatie van de jongeren in het geval van de FOBA groep. Daarnaast geven drie groepsleiders aan dat er meer praktisch/sport georiënteerde workshop zouden kunnen worden toegevoegd aan het programma en twee groepsleiders vinden dat sommige workshopdocenten meer enthousiasme kunnen tonen. Andere dingen die worden genoemd zijn langere workshops, alleen jongeren laten deelnemen die kiezen voor de workshop, de groepsleiding bij de eigen jongeren houden, de betrokkenheid van de groepsleiding, jongeren meer begrenzen of meer activeren, overleg met jongeren of de muziek gehoord mag worden door anderen en openstaan voor feedback.

Workshopdocenten

Ook de workshopdocenten hebben een aantal open vragen over de workshops van Young in Prison beantwoord. Op de vraag welke drie dingen de jongeren hebben geleerd tijdens de workshops antwoorden vier van de vijf docenten eveneens met samenwerken. Twee docenten benoemen ook het uiten van gevoelens en nog eens twee docenten geven aan dat de jongeren ook leren om zich te concentreren/geconcentreerd te werken. Andere dingen die ook worden genoemd zijn communicatie, met feedback omgaan, zelfvertrouwen, doelen omzetten naar daden, technische aspecten en doelgerichtheid.

Bij de vraag welke onderdelen het meest zijn bevallen aan het geven van de workshops geven drie docenten de saamhorigheid en de band die de jongeren met elkaar creëren aan. Verder worden er een aantal uiteenlopende dingen genoemd: het eindresultaat, ontstaan en brainstormen van ideeën, de verandering van weerstand naar een actieve werkhouding, de lach op de gezichten van de jongeren, de sfeer en het kunnen overdragen van talent en kennis.

Op de vraag welke dingen er verbeterd kunnen worden aan het YIP/Kompas zomerprogramma benoemen drie workshopdocenten dat de planning van het programma eerder gecommuniceerd en afgestemd dient te worden met de jongeren. Verder worden er nog een aantal verschillende zaken genoemd zoals: de groepsleiders moeten ons een iets veiliger gevoel geven, keuzes voor leerlingen beperken, combineren van workshops, meer interdisciplinaire workshops, betere samenwerking met de groepsleiding en meer samenwerking tussen groepen.

Conclusie

Uit de resultaten blijkt dat de jongeren van RJJI de Hartelborgt het zomerprogramma als zeer positief ervaren hebben. De jongeren hebben in hoge mate ervaren dat het programma bijdraagt aan leren en zingeving, herstel en structuur. Ook hebben zij veel ondersteuning en contact ervaren bij het zomerprogramma. In vergelijking met de referentiegroep zijn de jongeren positiever over het programma van YIP. De referentiegroep bestaat uit cliënten die algemene dagbesteding volgen. Uit de rapportcijfers blijkt ook de hoge mate van tevredenheid van de jongeren met het zomerprogramma.

De resultaten tonen daarnaast aan dat de jongeren in hoge mate ervaren hebben dat zij gewerkt hebben aan de leerdoelen die in het programma centraal stonden. Uit de open vragen blijkt dat de jongeren tevreden zijn over de inhoud van de workshops en de leuke docenten. Als tips geven sommige jongeren aan dat ze niets willen veranderen. Andere jongeren geven aan dat ze langer willen doorgaan ook geven ze tips voor andere activiteiten. Een jongere geeft aan dat de communicatie over het programma beter kan.

De workshopdocenten en de groepsleiders zijn ook positief over het zomerprogramma, waarbij de workshopdocenten het meest positief zijn. Uit de open vragen blijkt dat de groepsleiding blij is met de positieve rol van de workshopdocenten, het afwisselende programma, het zien van mogelijkheden bij de jongeren en de manier waarop jongeren met elkaar omgaan. De workshopdocenten zijn tevreden over de band met de jongeren, het ontstaan van nieuwe ideeën, de verandering van weerstand naar een actieve houding van jongeren en de sfeer. Als tip geeft de groepsleiding aan dat betere planning en communicatie belangrijk is, ook de combinatie van jongeren in verband met specifieke groepen is een aandachtspunt. Andere groepsleiding geeft aan dat het belangrijk is om jongeren meer te begrenzen of activeren en om te overleggen met jongeren wie de producten mogen zien. De workshopdocenten geven eveneens als tip dat de planning van het programma eerder gecommuniceerd en afgestemd kan worden met de jongeren. Ook geven de workshopdocenten aan dat de groepsleiding de workshopdocenten een veiliger gevoel zouden kunnen geven en een betere samenwerking met de groepsleiding en tussen de groepen belangrijk is. Daarnaast geven zij als tips: keuzes voor de jongeren beperken en eventueel combineren van de workshops.

Naar aanleiding van de resultaten kan geconcludeerd worden dat het zomerprogramma voor de jongeren die hebben deelgenomen geslaagd is. Zij zijn zeer positief. Ook de workshopdocenten en groepsleiding hebben het zomerprogramma als positief ervaren. Een aandachtspunt voor de toekomst is het blijven inzetten op eigen keuzes van jongeren om zo de ervaren groei te blijven stimuleren. Eigen keuzes maken bevordert persoonlijkheidsontwikkeling, iets wat vaker in het disharmonische profiel van deze jongeren ontbreekt maar ook onmiddellijk van invloed is op hun gedrag. Hierbij is het belangrijk dat de zelfgekozen leerdoelen voor de jongeren goed inzichtelijk gemaakt worden en worden gecommuniceerd naar de jongeren. Daarnaast is het belangrijk om de toekomst extra aandacht te besteden aan de samenwerking tussen de workshopdocenten, school en de groepsleiding. Hierbij kan het helpen om met elkaar concreet doelen en verwachtingen af te stemmen. Daarbij is de interne communicatie over de planning en inhoud van het zomerprogramma belangrijk, dit kan ook bijdragen aan een positieve samenwerking. Als laatste zou er bij het volgende zomerprogramma extra kunnen worden ingezet op de deelname van jongeren, het onderzoek toont aan dat de jongeren die meedoen heel tevreden zijn. In dat kader zou het mooi zijn als er meer jongeren uit de instellingen willen deelnemen. Mogelijk kunnen jongeren of groepsleiding die het programma gevolgd hebben hierin een rol spelen, door andere jongeren te motiveren.

Referenties

- Andrews, D. A., & Bonta, J. (2010). *The psychology of criminal conduct*. New Jersey: Anderson Publishing.
- Biesta, G. (2015). *Het prachtige risico van onderwijs*. Culemborg: Uitgeverij Phronese
- Droës, J., & Witsenburg C. (2012). *Herstelondersteunende zorg. Behandeling, rehabilitatie en ervaringsdeskundigheid als hulp bij herstel van psychische aandoeningen*. Amsterdam: SWP.
- Eklund, M. (2009). Work Status, daily activities and quality of life among people with severe mental illness. *Quality of Life Research*, 18, 163-170.
- Eklund M., & Bäckström, M. (2005). A model of subjective quality of life for outpatients with schizophrenia and other psychoses. *Quality of Life Research*, 14, 1157-1168.
- Farnworth, L., Nikitin, L., & Fossey, E. (2004). Being in a secure forensic psychiatric unit: Every day is the same, killing time or making the most of it. *The British Journal of Occupational Therapy*, 67, 430-438.
- Kaal, H. (2011, juni 16-17). Gedetineerden met licht verstandelijke beperking. Leiden: NVK-congres.
- Kaal, H. L., Brand, E. F. J. M., & Van Nieuwenhuijzen, M. (2012). 11th International Conference on the Care and Treatment of Offenders with a Learning Disability. *Intellectually disabled and non-intellectually disabled serious juvenile offenders compared: similar but (very) different*. Northumbria University, Newcastle, UK.
- Nagtegaal, M. H., & Schönberger, H. M. J. (2013). *Het belang van beschermende factoren in de risicotaxatie van tbs-gestelden*. Memorandum 2013-1. WODC (www.wodc.nl).
- Smeijsters, H., Kil, J., Kurstjens, H., Welten, J., & Willemars, G. (2011). Arts therapies for young offenders in secure care- a practice based research. *The Arts in Psychotherapy*, 38, 41-51.
- Van der Helm, G. H. P. (2011). *First do no harm*. (proefschrift). Amsterdam: Vrije Universiteit.
- Vreugdenhil, C., Doreleijers, Th. A. D., Vermeiren, R., Wouters, L. F. J. M., & Van den Brink, W. (2004). Psychiatric Disorders in a Representative Sample of Incarcerated Boys in The Netherlands. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 43, 97-104.

Bijlage 1: Tabellen

Tabel 1a.

Gemiddelde schaalscores van de workshopdocenten ten opzichte van de groepsleiders (n = 17)

	<i>n</i>	<i>M</i> <i>Workshop-</i> <i>docenten</i>	<i>SD</i> <i>Workshop-</i> <i>docenten</i>	<i>M</i> <i>Groepsleiders</i>	<i>SD</i> <i>Groepsleiders</i>	<i>d</i>
Leren en zingeving	5	4.56	.42	4.12	.53	.91
Ondersteuning en contact	5	4.53	.32	4.27	.46	.65
Structuur	3	4.58	.52	3.92	.53	1.27

Tabel 1b.

Gemiddelde schaalscores van jongeren van de Hartelborgt (n = 29) afgezet tegen de referentiegroep (n = 174).

	<i>n</i>	<i>M</i> <i>jongeren</i>	<i>SD</i> <i>jongeren</i>	<i>M</i> <i>Ref. groep</i>	<i>SD</i> <i>Ref. Groep</i>	<i>d</i>
Leren en zingeving	29	4.15	.84	3.55	1.07	.62
Ondersteuning en contact	29	4.28	1.02	3.95	.91	.34
Herstel	29	4.30	.96	3.78	.97	.54
Structuur	29	4.14	.98	3.63	1.04	.50

Tabel 1c.

Rapportcijfers gegeven door de Workshopdocenten (n = 5)

<i>Workshopdocenten</i>			
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Voor het hele zomerprogramma geef ik een..	5	8.2	1.48
Voor de workshop die ik gegeven/bijgewoond heb geef ik een..	5	8.8	1.30
Voor de inzet van de jongeren geef ik een..	5	8.4	2.30
Voor de inzet van de workshopdocenten/groepsleiding geef ik een..	5	8.6	1.14
Voor mijn eigen inzet geef ik een..	5	9.2	1.10

Tabel 1d.
Rapportcijfers gegeven door de Groepsleiders (n = 14)

Groepsleiders			
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Voor het hele zomerprogramma geef ik een..	14	7.9	.86
Voor de workshop die ik gegeven/bijgewoond heb geef ik een..	14	8.4	.84
Voor de inzet van de jongeren geef ik een..	14	7.7	.89
Voor de inzet van de workshopdocenten/groepsleiding geef ik een..	14	7.9	.86
Voor mijn eigen inzet geef ik een..	14	7.7	.99

Tabel 2a.
Gemiddelde schaalscores van de groep van Clyde en Gianni ten opzichte van het totaal van Young in Prison (n = 29)

Clyde en Gianni						
	<i>n</i>	<i>M</i> Clyde en Gianni	<i>SD</i> Clyde en Gianni	<i>M</i> Young in Prison	<i>SD</i> Young in Prison	<i>d</i>
Leren en zingeving	8	4.60	.32	4.15	.84	.71
Ondersteuning en contact	8	4.68	.38	4.28	1.02	.52
Herstel	8	4.67	.47	4.30	.96	.49
Structuur	8	4.56	.56	4.14	.98	.52

Tabel 2b.
Rapportcijfers gegeven door de jongeren uit de groep van Clyde en Gianni (n = 8)

Clyde en Gianni			
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Voor het hele zomerprogramma geef ik een..	8	9.1	.79
Voor de workshop waar ik bij was geef ik een..	8	9.6	.74
Voor de inzet van de docenten/trainers geef ik een..	8	1.0	.00
Voor mijn eigen inzet geef ik een..	8	9.1	1.61

Tabel 3a.

Gemiddelde schaalscores van de groep van Leon ten opzichte van het totaal van Young in Prison (n = 29)

<i>Leon</i>						
	<i>n</i>	<i>M</i> <i>Leon</i>	<i>SD</i> <i>Leon</i>	<i>M</i> <i>Young in</i> <i>Prison</i>	<i>SD</i> <i>Young in</i> <i>Prison</i>	<i>d</i>
Leren en zingeving	5	3.29	.77	4.15	.84	-1.07
Ondersteuning en contact	5	3.36	1.13	4.28	1.02	-.85
Herstel	5	3.20	1.35	4.30	.96	-.94
Structuur	5	2.95	1.16	4.14	.98	-1.11

Tabel 3b.

Rapportcijfers gegeven door de jongeren uit de groep van Leon (n = 5)

<i>Leon</i>			
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Voor het hele zomerprogramma geef ik een..	5	7.2	.45
Voor de workshop waar ik bij was geef ik een..	5	7.0	.71
Voor de inzet van de docenten/trainers geef ik een..	5	8.4	1.52
Voor mijn eigen inzet geef ik een..	5	8.1	.89

Tabel 4a.

Gemiddelde schaalscores van de groep van Mina ten opzichte van het totaal van Young in Prison (n = 29)

<i>Mina</i>						
	<i>n</i>	<i>M</i> <i>Mina</i>	<i>SD</i> <i>Mina</i>	<i>M</i> <i>Young in</i> <i>Prison</i>	<i>SD</i> <i>Young in</i> <i>Prison</i>	<i>d</i>
Leren en zingeving	4	3.16	.57	4.15	.84	-1.38
Ondersteuning en contact	4	3.40	1.45	4.28	1.02	-.70
Herstel	4	3.58	1.07	4.30	.96	-.71
Structuur	4	3.69	.69	4.14	.98	-.54

Tabel 4b.

Rapportcijfers gegeven door de jongeren uit de groep van Mina (n = 4)

<i>Mina</i>			
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Voor het hele zomerprogramma geef ik een..	5	6.2	1.79
Voor de workshop waar ik bij was geef ik een..	5	8.2	1.10
Voor de inzet van de docenten/trainers geef ik een..	5	9.6	.55
Voor mijn eigen inzet geef ik een..	5	7.4	2.97

Tabel 5a.
Gemiddelde schaalscores van de groep van dr. Rum en Neda ten opzichte van het totaal van Young in Prison (n = 29)

<i>dr. Rum en Neda</i>						
	<i>n</i>	<i>M</i> <i>dr. Rum en</i> <i>Neda</i>	<i>SD</i> <i>dr. Rum en</i> <i>Neda</i>	<i>M</i> <i>Young in</i> <i>Prison</i>	<i>SD</i> <i>Young in</i> <i>Prison</i>	<i>d</i>
Leren en zingeving	5	4.87	.18	4.15	.84	1.19
Ondersteuning en contact	5	4.72	.52	4.28	1.02	.55
Herstel	5	4.67	.47	4.30	.96	.49
Structuur	4	4.50	.71	4.14	.98	.42

Tabel 5b.
Rapportcijfers gegeven door de jongeren uit de groep van dr. Rum en Neda (n = 4)

<i>dr. Rum en Neda</i>			
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Voor het hele zomerprogramma geef ik een..	4	8.8	.96
Voor de workshop waar ik bij was geef ik een..	4	1.0	.00
Voor de inzet van de docenten/trainers geef ik een..	4	9.5	1.00
Voor mijn eigen inzet geef ik een..	4	9.3	1.50

Tabel 6a.

Gemiddelde schaalscores van de groep van Rivelino ten opzichte van het totaal van Young in Prison (n = 29)

<i>Rivelino</i>						
	<i>n</i>	<i>M</i> <i>Rivelino</i>	<i>SD</i> <i>Rivelino</i>	<i>M</i> <i>Young in Prison</i>	<i>SD</i> <i>Young in Prison</i>	<i>d</i>
Leren en zingeving	5	4.00	.72	4.15	.84	-.19
Ondersteuning en contact	5	4.52	1.07	4.28	1.02	.23
Herstel	5	4.73	.43	4.30	.96	.58
Structuur	5	4.40	.98	4.14	.98	.26

Tabel 6b.

Rapportcijfers gegeven door de jongeren uit de groep van Rivelino (n = 5)

<i>Rivelino</i>			
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Voor het hele zomerprogramma geef ik een..	5	9.8	.45
Voor de workshop waar ik bij was geef ik een..	5	9.8	.45
Voor de inzet van de docenten/trainers geef ik een..	5	1.0	.00
Voor mijn eigen inzet geef ik een..	5	9.4	.89